

Media ja lehdistö

Unionin yleinen tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 20/22
Luxemburgissa 2.2.2022

Tuomio asiassa T-799/17
Scania ym. v. komissio

Unionin yleinen tuomioistuin hylkää Scanian kanteen ja pysyttää 880,52 miljoonan euron sakon, jonka komissio määräsi Scaniaalle kuorma-autonvalmistajien kartelliin osallistumisen vuoksi

Unionin yleinen tuomioistuin tekee selvennyksiä, jotka koskevat yhtäältä sellaisen sekamuotoisen menettelyn lainmukaisuutta, jossa sovintomenettely ja tavanomainen hallintomenettely yhdistettiin kartellien alalla, ja toisaalta yhtenä kokonaisuutena pidettävän jatkuvan rikkomisen käsitettä

Euroopan komissio totesi 27.9.2017 tekemässään päätöksessä (jäljempänä riidanalainen päätös),¹ että Scania AB, Scania CV AB ja Scania Deutschland GmbH -yhtiöt eli kolme Scania konserniin kuuluvaa yksikköä, jotka valmistavat ja myyvät pitkän matkan kuljetuksiin tarkoitettuja raskaita kuorma-autoja, (jäljempänä yhdessä Scania) olivat rikkoneet unionin oikeuden sääntöjä, joissa kielletään kartellit,² koska ne yhdessä kilpailijoidensa kanssa olivat osallistuneet tammikuun 1997 ja tammikuun 2011 välisenä aikana kollusiivisiin yhteistoimintajärjestelyihin, joilla pyrittiin rajoittamaan kilpailua keskiraskaiden ja raskaiden kuorma-autojen markkinoilla Euroopan talousalueella (ETA). Komissio määräsi Scaniaalle 880 523 000 euron sakon.

Riidanalainen päätös tehtiin sellaisen sekamuotoisen menettelyn päätteeksi, jossa sovintomenettely³ ja tavanomainen hallintomenettely yhdistettiin kartellien alalla.

Jokainen väitetiedoksiannon adressaattina ollut yritys – Scania mukaan lukien – oli käsiteltävässä asiassa vahvistanut komissiolle olevansa halukas osallistumaan sovintoon tähtääviin keskusteluihin. Käytyään keskustelut komission kanssa Scania päätti kuitenkin vetäytyä tästä menettelystä. Komissio antoi siten sovintopäätöksen niille yhtiölle, jotka olivat esittäneet tätä koskevan muodollisen pyynnön,⁴ ja jatkoi tutkintaa Scanian osalta.

Unionin yleinen tuomioistuin hylkää 2.2.2022 antamallaan tuomiolla Scanian kanteen, jossa vaaditaan riidanalaisen päätöksen kumoamista, ja tekee selvennyksiä, jotka koskevat sekamuotoisen menettelyn lainmukaisuutta kartellien alalla ja yhtenä kokonaisuutena pidettävän jatkuvan rikkomisen käsitettä.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

Komission noudattaman sekamuotoisen menettelyn lainmukaisuuden osalta unionin yleinen tuomioistuin aloittaa huomauttamalla, että – toisin kuin Scania väittää –, komission päätös noudattaa tällaista menettelyä ei itsessään merkitse syyttömyysolettaman periaatteen, puolustautumisoikeuksien tai puolueettomuusvelvoitteen loukkaamista. Sovintomenettelyä koskevat säännökset eivät näet ole esteenä sille, että komissio voi noudattaa tällaista menettelyä

¹ SEUT 101 artiklan ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA) 53 artiklan mukaisesta menettelystä 27.9.2017 annettu komission päätös C(2017) 6467 final (asia AT.39824 – Kuorma-autot).

² SEUT 101 artikla ja ETA-sopimuksen 53 artikla.

³ Tätä menettelyä säännellään [SEUT 101 ja SEUT 102] artiklan mukaisten komission menettelyjen kulusta 7.4.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 773/2004 10 a artiklassa (EUVL 2004, L 123, s. 18). Sen mukaan kartelliasioden osapuolet voivat tunnustaa rikkomisen ja saada vastineena alennusta määrätyn sakon määrästä.

⁴ SEUT 101 artiklan ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA) 53 artiklan mukaisesta menettelystä annettu komission päätös C(2016) 4673 final (asia AT.39824 – Kuorma-autot). Tämä päätös tehtiin [SEUT 101 ja SEUT 102] artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 7 artiklan ja 23 artiklan 2 kohdan perusteella (EUVL 2003, L 1, s. 1).

soveltaessaan SEUT 101 artiklaa. Lisäksi oikeuskäytännön mukaan **komissiolla on tällaisissa menettelyissä oikeus antaa ensivaiheessa sovintopäätös ja toisessa vaiheessa tavanomaisen menettelyn päättävä päätös** edellyttäen, että edellä mainittujen periaatteiden ja oikeuksien noudattaminen varmistetaan.

Tämän jälkeen unionin yleinen tuomioistuin tutkii, onko komissio noudattanut käsiteltävässä asiassa näitä periaatteita.

Syyttömyysolettaman periaatteen loukkaamista koskevan väitteen osalta Scania väitti, että sovintopäätöksessä oli määritetty komission lopullinen kanta, joka koski samoja tosiseikkoja kuin väitetiedoksiannossa esitetyt, ja että siinä oli päätelty samojen todisteiden kuin riidanalaisessa päätöksessä esitettyjen perusteella, että nämä tosiseikat, joihin myös Scania oli osallistunut, merkitsivät rikkomista.

Unionin yleinen tuomioistuin huomauttaa tässä yhteydessä ensinnäkin, että mitään sovintopäätöksen perustelujen kohtaa, luettuna kokonaisuudessaan niiden erityisolosuhteiden valossa, jossa päätös annettiin, ei voida ymmärtää ennenaikaisena ilmauksena Scanian vastuusta.

Unionin yleinen tuomioistuin selventää toiseksi, että se, että sovintopäätöksen adressaatit olivat tunnustaneet vastuunsa, ei voinut johtaa siihen, että yritys, joka oli päättänyt vetäytyä tästä menettelystä, olisi tunnustanut implisiittisesti vastuunsa sen vuoksi, että se oli mahdollisesti osallistunut samoihin tosiseikkoihin, joita sovintopäätöksessä pidetään rikkomisina. Tällaisen päätöksen antamista seuraavassa tavanomaisessa hallintomenettelyssä asianomainen yritys ja komissio ovat sovintomenettelyyn nähden ”tabula rasa” -tilanteessa, jossa vastuut on vielä näytettävä toteen.

Komissiota sitoo siten yhtäältä ainoastaan väitetiedoksianto, ja se on toisaalta velvollinen tutkimaan asiakirja-aineiston uudelleen kaikki asiassa merkitykselliset seikat huomioon ottaen, mukaan lukien kaikki tiedot ja argumentit, jotka kyseessä oleva yritys on esittänyt käyttäessään oikeuttaan tulla kuulluksi. Näin ollen oikeudellinen luonnehdinta, jonka komissio on tehnyt tosiseikoista sovinnon osapuolien osalta, ei edellytä itsessään sitä, että komissio välttämättä tekisi tosiseikoista saman oikeudellisen luonnehdinnan tällaisesta menettelystä vetäytyneen yrityksen osalta. Mikään tässä yhteydessä ei estä komissiota tukeutumasta todisteisiin, jotka ovat yhteisiä molemmille sekamuotoisessa menettelyssä annetuille päätöksille.

Näiden seikkojen perusteella ja ottaen huomioon, ettei Scania ole kiistänyt sitä, että sillä on ollut mahdollisuus esittää kaikki todisteet, joilla pyritään riitauttamaan ne tosiseikat ja todisteet, joita komissio on käyttänyt perusteena tavanomaisessa hallintomenettelyssä, – mukaan lukien asiakirja-aineistoon väitetiedoksiannon jälkeen lisätyt todisteet – **unionin yleinen tuomioistuin katsoo, ettei nyt käsiteltävässä asiassa ole loukattu syyttömyysolettaman periaatetta.**

Puolustautumisoikeuksien loukkaamista koskevan väitteen osalta unionin yleinen tuomioistuin toteaa, ettei komissio ollut ottanut sovintopäätöksessä ennakolta kantaa Scanian vastuuseen rikkomisesta. Näin ollen **Scanian puolustautumisoikeuksia ei loukattu sen johdosta, ettei sitä kuultu tämän menettelyn yhteydessä.**

Puolueettomuuden periaatteen loukkaamista koskevan väitteen osalta unionin yleinen tuomioistuin toteaa, ettei Scania ole osoittanut, ettei komissio olisi tutkintamenettelyssä antanut takeita, joilla kaikki komission puolueettomuutta asian tarkastelussa koskevat perustellut epäilyt voidaan sivuuttaa. Kun komissio tutki tavanomaisessa menettelyssä niiden osapuolten, jotka olivat päättäneet olla tekemättä myönnytyksiä, esittämiä todisteita, komission sovintopäätöksessä tekemät tosiseikkoja koskevat toteamukset ja oikeudelliset luonnehdinnat eivät sitoneet sitä mitenkään. Kun lisäksi otetaan huomioon se, että unionin oikeudessa sovelletaan vapaan todistusharkinnan periaatetta ja että komissiolla on harkintavaltaa, kun kyse on mahdollisuudesta toteuttaa tutkintatoimenpiteitä, **se, että komissio kieltäytyi toteuttamasta uusia tutkintatoimenpiteitä, ei ole puolueettomuuden periaatteen vastaista, koska ei ole osoitettu, että tällaisten toimenpiteiden toteuttamatta jättäminen johtuisi komission puolueellisuudesta.**

Yhtenä kokonaisuutena pidettävän jatkuvan rikkomisen käsitteen osalta unionin yleinen tuomioistuin tutkii tällaisen rikkomisen olemassaolon edellytykset käsiteltävässä asiassa sekä sen, voidaanko Scanian katsoa olevan vastuussa siitä.

Yhtenä kokonaisuutena pidettävän jatkuvan rikkomisen olemassaolon toteamisen osalta unionin yleinen tuomioistuin muistuttaa, että – toisin kuin Scania väitti –, tällainen toteamus ei välttämättä edellytä useiden sellaisten rikkomisten osoittamista, joista kukin kuuluu SEUT 101 artiklan alaan, vaan sen näyttämistä toteen, että eri yksilöidyt teot kuuluvat kokonaissuunnitelmaan, jolla pyritään yhden ainoan kilpailunvastaisen tavoitteen toteuttamiseen.

Unionin tuomioistuin toteaa käsiteltävässä asiassa, että komissio oli osoittanut oikeudellisesti riittävällä tavalla, että kollusiiviset yhteydenpidot, joita oli ajan kuluessa tapahtunut eri tasoilla, muun muassa ylimmän johdon tasolla vuosien 1997 ja 2004 välillä, päätoimipaikkaa alemmalla tasolla vuosien 2000 ja 2008 välillä ja Saksan tasolla vuosien 2004 ja 2011 välillä, olivat yhdessä tarkasteltuina osa kokonaissuunnitelmaa, jolla pyrittiin yhden ainoan kilpailunvastaisen tavoitteen toteuttamiseen eli rajoittamaan kilpailua keskiraskaiden ja raskaiden kuorma-autojen markkinoilla ETA-alueella.

Tarkemmin ottaen se, että kolmen tason kollusiiviset yhteydenpidot liittyivät toisiinsa, kävi ilmi siitä, että kokousten osallistujat olivat aina samojen yritysten työntekijöitä, että eri tasoilla pidettyjen kokousten aikataulut olivat ajallisesti päällekkäiset ja että kartellin eri osapuolten päätoimipaikkaa alemman tason työntekijöiden ja Saksan tason työntekijöiden välillä oli yhteydenpitoa. Jaettujen tietojen luonne, osallistuvat yritykset, tavoitteet ja kyseessä olevat tuotteet olivat lisäksi pysyneet koko rikkomisjakson ajan samoina. Vaikka ylimmän johdon tason kollusiiviset yhteydenpidot olivat keskeytyneet syyskuussa 2004, samaa kartellia, jonka sisältö ja laajuus olivat samat, jatkettiin tämän ajankohdan jälkeen, jolloin ainoana erona oli se, että työntekijät, joita asia koski, kuuluivat kartellissa mukana olevien yritysten organisaatioissa eri tasolle, eivät ylimmän johdon tasolle.

Tässä yhteydessä väite siitä, että Scanian Saksan tason työntekijät eivät tienneet olevansa mukana jatkamassa kahdella muulla tasolla toteutettuja käytäntöjä tai että Scanian työntekijät, jotka osallistuivat kokouksiin päätoimipaikkaa alemmalla tasolla, eivät olleet tietoisia ylimmän johdon tason kokouksista, oli merkityksetön, kun kyse oli toteamuksesta kokonaissuunnitelman olemassaolosta. Tietoisuutta tällaisen suunnitelman olemassaolosta on näet arvioitava kartellissa mukana olevien yritysten tasolla eikä niiden työntekijöiden tasolla.

Rikkomisesta vastuuseen joutumisesta unionin yleinen tuomioistuin katsoo analogisesti, että tekijöitä, joiden avulla vastuuseen joutuminen yhtenä kokonaisuutena pidettävästä jatkuvasta rikkomisesta määritetään, on myös arvioitava yrityksen tasolla. Käsiteltävässä asiassa on niin, että koska Scania-yritys on osallistunut suoraan kaikkiin kartellin kannalta merkityksellisiin näkökohtiin, komissiolla oli oikeus katsoa sen olevan vastuussa koko rikkomisesta, eikä komissio ollut velvollinen näyttämään toteen, että intressiä, tietoisuutta ja riskin hyväksymistä koskevat kriteerit ovat täyttyneet.

HUOMAUTUS: Unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisusta voidaan oikeuskysymysten osalta valittaa unionin tuomioistuimeen kahden kuukauden ja kymmenen päivän määräajassa ratkaisun tiedoksiantamisesta.

HUOMAUTUS: Kumoamiskanteella pyritään tiettyjen sellaisten unionin toimielinten toimien kumoamiseen, jotka ovat unionin oikeuden vastaisia. Jäsenvaltiot, unionin toimielimet ja yksityiset tahot voivat tietyillä edellytyksillä nostaa kumoamiskanteen unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa. Jos kante on perusteltu, toimi kumotaan. Kyseessä olevan toimielimen on täytettävä asianomaisen toimen kumoamisesta mahdollisesti syntyneet oikeudelliset tyhjiö.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin yleistä tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan Curia-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127